

KÜLDETÉS

2018. augusztus ■ A Kárpátaljai Református Egyház lapja ■ XXVI. évf. 8. szám

„Az Urat minden nemzetek, dicséritek minden népek, mert nagy az Ő kegyessége, mit rajtunk megerősíte, és igazsága mindenha áll és marad, Alleluja!” (MRE 117)

A tartalomból

Angol hitmélítő hét Ráton

Az Ungi Egyházmegyében nyolc évvel ezelőtt indult útjára az angol tábor, az Eastern Europe for Christ szervezettel együttműködve. A hitmélítő hét idén július 23. és 28. között került megrendezésre a Ráti Sion Missziós Központban.

Részletek a 8. oldalon

Együtt erősebbek vagyunk

A KRE elsőként nyújtott segítő kezét Kárpátalján azoknak a családoknak, ahol speciális igényű gyermekeket nevelnek. Idén július 8-án immár másodszer szervezték meg a fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok napját.

Részletek a 10. oldalon

Áldás és ajándék

Augusztus 4-én Csongoron rendhagyó istentiszteletre, hálaadásra hívták meg azokat a családokat - Nagydobronyból is érkeztek ahová a reformáció 500. évfordulóján, illetve idén érkezett meg Isten ajándéka, a gyermek.

Részletek a 10. oldalon

Házaspárok hétvégéje

Viharálló párkapcsolat - ez volt a témája az idei házaspárok hétvégéjének, amelyet immáron 7-ik alkalommal szervezték meg Csongoron a misszióban. Az alkalmon több mint 60 család fordult meg gyerekeikkel együtt.

Részletek a 11. oldalon

Presbiterbeiktatás és gyermekhét

Július 9-13. között a Beregárdói Református Egyházközségben is megtartották a Vakációs Bibliahetet, 15-én, vasárnap pedig sor került a frissen választott presbitérium beiktatására, illetve a gyerekek szereplésére is.

Részletek a 11. oldalon

Táborozás és Pintér-koncert

Asztélyban a Vakációs Bibliahét keretében idén református honismereti, hagyományörző hittan és alkotó tábort szerveztek, melynek keretében szerdán este sor került Pintér Béla koncertjére, vasárnap pedig családi napra is.

Részletek a 12. oldalon

Családi csendesnap Péterfalván

A lelki megújulás forrása

Idén immáron nyolcadik alkalommal került megrendezésre a Kárpátaljai Református Egyház családi csendesnapja. A péterfalvai stadionban ezúttal több mint négy és félezeren gyűltek össze az egyházkerület minden szegletéből, hogy együtt, közösen adjanak hálát Isten megtartó szeretetéért, a kegyelemért, azért, hogy még mindig ad időt a bűnös embernek, hogy megtérjen, hogy elnyerhesse az örök életet.

Részletek a 6-7. oldalon

Szilágyi Károly ■

Öröm-e az Ábrahámnak tett ígéret? (IMÓZ 17,3-6)

Pesszimista barátommal beszéltem minap, aki azt mondta, hogy most építsünk parókiát, mert pár év múlva már nem lesz értelme, nem lesznek gyülekezetek. Mi már itt halálra vagyunk ítélve. Még van hivatalosan százötvenezer magyar (nem hivatalosan százhúszezer), de már megszólaltak a vészharangok, nekünk itt végünk van. Pedig milyen örömmel építette édesapám a házat, és sokszor elmondta, hogy „fiam, ez a tiéd lesz!”. Éjszakánként épült a ház, mert nappal dolgozni kellett mennie, mégis valahogy nagyon akarta csinálni, hogy a fiának legyen háza. Micsoda erőt tud adni neki egyetlen mondatocská: „Fiam, ez a tiéd lesz!”

Valóban halálra vagyunk ítélve, és hiába dolgoznak az apák a fiakra? Lassanként teljesen kipusztulunk, és esélyünk sincs a megmaradásra? Plátói kérdés, és azt szeretném, ha a nemzetünk egységesen azt választolná rá: „Nem igaz!”. Mert van bennünk annyi karakán magyarság, hogy nem adjuk fel azt a földet, amit nekünk adott a mi Urunk. Szeretném, ha „nem” lenne a válasz, mert

van még bennünk annyi élő hit, hogy merünk hinni Isten áldó hatalmában, aki meg tud őrizni a pusztában, aki meg tud őrizni idegen hatalmak uralma alatt is. Szeretném hinni, hogy mielőtt nagy döntéseket hozunk az életünkben. előtte megbeszéljük az Úrral, és utána leszünk cselekvők, nehogy pórul járjunk, mint Józsué a gibeoniakkal, mert úgy hozott döntést, hogy nem kérdezte meg az Istent (Józs 9).

Pesszimista kárpátaljaiak miatt vannak bennem a következő kérdések: „Hogyan szaporodhatott el a világ mindössze egyetlen emberpártól? Hogyan állhatott talpra az özönvíz utáni időskorban az emberiség egyetlen család által, és hogyan lehetett nagy néppé Ábrahám, mindössze két fiúgyermektől?” Láthatóan kipusztulásra voltak ítélve. Ott aztán lehetett kongatni a vészharangot, de ahogy olvassuk, mégis tele voltak reménységgel, mert Isten azt mondta, hogy sokan lesznek, és nagy néppé teszi őket. Micsoda bizalom volt Ábrahám lelkében, hogy hinni tudott Istennek, és nem kételkedett! Még gyermeke sem volt, és mégis hitt Istennek. Már maga előtt látta azokat a gyerme-

ketek, akikkel majd megajándékozta őt Isten. Szerette őket és vágyott rájuk. Szinte már az örület határán állva várta, hogy beteljesedjenek rajta Isten ígéretei és áldásai. Egy mondat cseng a fülemben ilyenkor, melyet a *Végtelen hit* című filmben hallottam. Egy gyermekre váró anya mondja, amely jól példázza Ábrahám lelki állapotát és érzését:

- Hogyan hiányozhat ennyire az, akit még soha nem láttam?!

Ábrahám a gyermekhiány érzésével küzdött, újra és újra átélve azt a belső küzdelmet, hogy miért hiányzik annyira az, akit nem is ismer. Amikor a szolgálai között látta, ahogy az apák magyarázzák a fiáknak, hogyan kell bárányt terelgetni, hogyan kell világra segíteni egy újonnan érkező állatkát, hogyan kell megfeszíteni az íjat és hogyan kell pontosan célba venni vele a vadat, akkor égett a lelke a fájdalomtól. Gondolatban látta a fiát, fogta a kezét, ellátta bölcs útmutatásokkal, pedig még meg sem született, mert borzasztóan hiányzott az, akit ő még nem is ismert.

Folytatás a 2. oldalon

A beregszászi református templom

(2. rész - A templom leégése és helyreállítása)

Az első világháború, amelyet a kortársak még „nagy háborúnak” neveztek, számos megszorítást és nyomorúságot hozott Beregszász város lakói számára is. Ami 1918-ban történt, azt senki sem gondolta, még legrosszabb álmában sem.

Először is az egyházközség szomorúan vette tudomásul, hogy az osztrák-magyar hadvezetőség elrendelte a harangércék és vörösrézanyagok beszolgáltatását, így a beregszászi templom tornyából a két kisebb harangot elvitték. Ezen kívül elvittele rendeltetett még a torony rézlemezese tetőzete is. A lebontásra a hadvezetőség a maga embereit küldte ki, akik 1918. május 2-án kezdték el a munkát. A tragikus esemény akkor történt, amikor a katonák a tetőn cigarettáztak, miközben forrasztólámpákkal igyekeztek a vörösréz anyagot lefejtetni. Pár óra múlva megdőbbenve vették észre, hogy az elkorhadott szerkezet, s a kiszáradt faszindely a templomtetőn egy helyen tüzet fogott. A toronyba vezető vasajtó kulcsát hirtelen nem találták, így mire sikerült erőszakkal betömi azt, a templom padlása már lángokban állt. Ehhez járult még, hogy a városi tüzoltó fecskendői a háború során annyira megrongálódtak, hogy a vízugarat a templom eresztéig sem tudták feljuttatni. Ilyen körülmények között a hívek tehetetlenül nézték végig kedves templomuk elhamvadását.

A tető leégése után beomlott a fáborkolatú mennyezet maga alá temetve a gyönyörű, alig 13 éve épült orgonát az egész belső berendezéssel együtt. Egyedül az úrasztalát sikerült kimenteni a tűzből. A rettenetes hőségben kiolvadt a nagyharangot tartó fül is, s az egyetlen harang a mélyébe zuhant és megrepedt. A romok még napokig füstölögtek, a hívek pedig tanácstalanul, könnyes szemekkel nézték a megszentelt maradványokat.

Az egyház vezetősége a tüzeset után érintkezésbe lépett az osztrák-magyar hadvezetőséggel és a katonai kincstárral, hogy a templom leégését ismerjék el katonai kárnak és térítsék meg azt Hosszas kihallgatások és tárgyalások után Feketeházy János katonai mérnököt rendelték ki Beregszászba, aki nekilátott, hogy elkészítse a templom felújításához szükséges tervrajzokat A szerződése szerint az újjáépítés költségvetését és anyagkimutatását 1919. április 18-ára kellett volna elkészítenie. Am a mérnök épp hogy elkezdte a munkát, a monarchia elvesztette a háborút, majd összeomlott A kaotikus állapotok után 1919-ben Beregszász cseh fennhatóság alá helyezték. 1919 tavaszán pedig, 43 évi hűségesség szavát után, elhunyt Kallós Tivadar lelkipásztor. Így a gyülekezet vezető nélkül maradt, éppen akkor, mikor arra a legnagyobb szükség lett volna.

A megüresedett lelkesi állásra a beregszászi gyülekezet Szűtor

Jenő nagylányai lelkipásztort hívta meg, aki 1920. február 1-jén el is foglalta szolgálati helyét. Szűtor nem volt ismeretlen a helyiek előtt, mivel a háború alatt itt segédlelkészkedett. A templomát elvesztett gyülekezet a Magyar Királyi Állami Főgimnázium tornatermében talált ideiglenes menedéket. Itt tartották az istentiszteleteket, s itt került sor az új lelkesz beiktatására is. Azonban - ahogyan Szűtor visszaemlékezésében olvasható - "a cseh tanügyi kormányzat által a gimnázium élére állított ukrán igazgató nem nézte jó szemmel a magyar reformátusok istentiszteleteit, s minden eszközt felhasználta arra, hogy azt megfosssa az állami főgimnázium által engedélyezett jogtár. Kérésükket, miszerint igénybe vennék az összejövetelek számára a Törvényszéki Palota dísztermét, elutasították.

A torony az ideiglenes tetővel

Akkor a járási tanfelügyelőséghez fordultak, mely az állami elemi iskolára bérletben lévő egyházi épületben átengedett három osztálytermet imaház céljára, a templomrom közvetlen szomszédságában.

Az új lelkesz azt javasolta a presbitériumnak, hogy a templom felújítására hozzanak létre templomépítési- és harangalapot, ahová a gyülekezet tagjai, de bárki más is, jószándó adakozhat, s amelyet nem fognak másra felhasználni. A lelkesz javaslatát támogatva mindkét alapot még 1920-ban létrehozták és meghirdették. Ezután felállítottak egy építési bizottságot, amelynek elnökül Gáthy Zsigmond presbiteret kérték fel, s tagjai lettek: Szűtor Jenő lelkesz, Bakó Bertalan főgondnok, Balog Béla, Dr. Polchy István, Zsúrky József presbiterek. A beregszásziak vesztését átérzve Gát, Vári és Nagyberég községek 1921-ben saját erdejükből tölgyfát adományoztak a gyülekezetnek az építkezéshez. A gyülekezet Istenbe vetett bizodalma e alkalommal sem szegényült meg, hisz az Isten az 1921. évben az egyházközség akkor 5 holdat kitevő szőlőjét olyan csodálatos eredménnyel áldotta meg, hogy a termést szűret után 180.000 cseh koronaért adták el. Ekkor lett annyi pénzük, hogy gondolhattak a templomépítésre. A gondviselés segítségével szerzett pénzből 1921 karácsonya előtt ideiglenes fedélszerkezetet tettek a templom csont falaira

és a toronyra.

1922 áprilisában a városba szállították a fent említett községek erdejéből kivágott tölgyfát, s felfűrészeltették. Az időközben elkezdett templomépítési munkálatokat Méhes Samu városi főmérnök felügyelte. Ahogy a templomépítési alap engedte, lassan újjáépítették a csontkon maradt falakat. 1922 nyarán már a vasbetonmennyezet, illetve a falak külső- és belső vakolásának munkálataira kiírt versenypályázat nyerte végül is Fekete Imre okleveles közműves- és ácsmester lett. S hogy a munkálatokat minél hamarabb elkezdhesék, 200 000 korona kölcsön felvételét hagyták jóvá az egyháztanácsban a pozsonyi Drina Bank Rt. beregszászi fiókjától. Miután a bank a kölcsönt megítélte, a két karzat elkészítésével is Fekete

Egry Ferenc és a két új harang 1931-ben

san elutasította a tanács.

1923. április 8-án volt jelen utoljára az egyháztanácsi ülésen Szűtor Jenő, ugyanis a csehszlovák hatóság a lelkeszt, akinek nem volt ekkor még meg a csehszlovák állampolgársága, családjával együtt kiutasította a köztársaságból. Az elköltözését a gyülekezet oly ünnepélyes keretek közt végezte, hogy az *valóság-gal átélte saját temetését*. A költöző lelkipásztort egész kocsikaraván kísérte a 25 kilométerre fekvő asztélyi határig, ahol a csehszlovák karhatalom képviselői áttették Szűtorékát a trianoni határon belülré, Magyarországra. A gyülekezet presbitériuma határozata szerint a kiülőzött lelkeszt továbbra is élethossziglan megválasztott lelkeszének tekintette, fizetését továbbra is folyósította, sőt, a lelkeszi hivatal jelvényeit, a leltár és az iratok átadását is feleslegesnek ítélte, mivel a tiszteletes távollétét nem tartotta véglegesnek. Ezért Szűtor helyére az esperes Papp János személyben csak felügyelő lelkeszt rendelt a beregszászi gyülekezet élére.

Három hónappal később, július 31-én azonban Szűtor egy napra Beregszászba érkezett, mert a templomépítés haladására volt kíváncsi, s a padlózat elkészítését javasolta. Utóbbi elkészítését Tvaroska Mihály beregszászi vállalkozóra bízták, de azáltal a kikötéssel, hogy pót munkálatok címén semmit nem nyújtunk be, csak ha az építető bizottság kezdeményezi. Ekkor csere történt az építető bizottság élén, ugyanis Gáthy Zsigmond presbiter betegsége miatt kénytelen volt lemondani, helyét dr. Polchy István vette át. 1923 novemberében egy erősebb harmóniumot vásároltak kétezer koronaért. December elejére pedig úgy a Fekete Imre, mint a Tvaroska Mihály által vállalt munkálatok befejeződtek. Ekkor végeztek el az erkélyek terhelési próbáját is, amihez a „nehézkéret” a Kontéglagyár adta, ingyen.

A városi előljáróság 1923. december 20-ától engedélyezte a templomhasználatát. Az örömet fokozta, hogy erre az időre a lelkesz is visszatért Beregszászba. A karácsonyi ünnepi istentiszteletet a gyülekezet az imaház padjaival ideiglenesen berendezett templomban tartotta. Újév előtt azonban kiderült, hogy bár átvették a padlózatot Tvaroskától, s a vállalkozó elvégezte annak pótlási munkálatait, az még mindig nem volt rendben. Oly mértékű volt a hiány, hogy az egyháztanács közgyűzőnél emelt kifogást Tvaroska ellen, aminek következtében a vállalkozónak

5000 korona biztosítékot kellett letennie, hogy a javításokat biztosan befejezi.

1924 nyarán arról értesít az egyik egyháztanácsi jegyzőkönyv, hogy Kovács Sándorné két darab új úrasztali terített ajándékozott a templomnak, tehát az úrasztal már a helyén állhatott karácsonykor. Ugyanekkor létrehozhat egy orgona-alapot, ahová célirányosan a leendő orgona vásárlására gyűjtötték a felajánlásokat.

A templomépítéssel párhuzamosan roppant szerteágazó munkát végeztek a beregszászi egyházközségben, s bár a templomhajó vasbeton födémét már 1923 tavaszára elkészítették, magának a leégett toronynak a helyreállítását csak 1930-ra tudták befejezni. Az elhúzódas egyik oka az volt, hogy az építési munkálatokat elvállaló Kont és társa 1929 tavaszán visszamondata azt, amit aztán a Légiónak Beregszászi fiókja vállalt el. Az 1928. évben azonban Szabó Endre beregszászi asztalosmester nekifogott a padozatok elkészítésének.

Az 1918-ban elhamvadott orgonát Ricséy György beregszászi orgonaművész tervezése alapján a *J. Gendorfi* Rieger cég pótolta egy neoklasszicista orgonával. Az orgonaaavatóra 1928. május 13-án került sor, amelyen az említett Ricséy György *Bach „Toccatá és Fuga”*-ját játszotta el először a vidék máig egyik legjobb templomi orgonáján.

A lezuhant és összetört nagyharangot még 1921-ben ántöntették, s újra 8,5 mázsás lett. Ezek mellé két újabb harangot rendeltek a háborúba elvitték helyett Egry Ferenc kisgejőci harangöntődjében: az egyik 4,42 a másik 21,85 mázsát nyomott. Feliratuk szerint mindkető az *Úrnak 1931. esztendejében készült*. A harangok elkészülte után 1931 nyarán, a harangszenteléssel egybekötött templomszentelésen Szentimrey József tiszteletbeli esperes képviselte az egyházvezetést.

Ezzel véget ért egy hosszú, fárasztó időszak a beregszászi református egyházközség életében. Hisz több mint egy évtizedig tartott az 1918-ban leégett templomuk újjáépítése, ami azonban összekovácsolta a közösséget. *Sole Deo Gloria*.

(Elejét lásd a *Küldetés júniusi számában*)

Szaborovszkyné dr. Nagy Ibolya

